

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, péntek, 1908. július 10.

143. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susak Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy órára . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Fiume lakossága — most.

Fiumében sajnos keveset szoktak törődni a statisztika adataival. Pedig ebből tudunk meg mindent: hogy szaporodunk-e, milyen arányban, hányan lehetünk ma, kik vannak többségben, olaszok, horvátok stb.

Sőt még azt is megtudhatnók, hogy hányan is vagyunk mi magyarok, s megállapíthatnók számok segítségével, hogy mennyi illet meg bennünket a közéletben való részese-désből.

A statisztika rideg számaiból bátorító, vagy csüggedő hatást meríthetünk s éppen ezért szántuk rá magunkat arra, hogy egy kis számolással illusztráljuk mondani valónkat.

Sajnos, elsősorban is azt kell konstatálnunk, hogy ez a város nem fejlődik népesség tekintetében úgy, amint kellene. Trieszt ma már kétszáz ezer lakósnál tart, mi pedig még távol vagyunk az ötvenezertől. Szóval a consorella, amint nevezni szokták, nálunknál szerencsésebb. Jobban fejlődik népesség és gazdagság tekintetében.

Fiume fejlődésének tükré mindenestre érdekes, sőt talán biztató, mert hiszen nem csekély dolog, ha egy város lakossága öt éven belül négyezer emberrel szaporodik. Már pedig Fiumében megtörtént ez a dolog, s ebből meríthetjük a jövő iránt való bizodalunkat.

Pausi József Lajos ur, a katonai ügyosztály vezetőjének szivességéből érdekes adatokat merítettünk, amelyeket megjegyzéseinkkel kísérve adunk közre.

Fiume lakossága 1900-ban, tehát az általános népszámlálás idején 38,955 lelket számlált. Hiteles adatokból tudjuk, hogy a lakosság faji összetétel szerint a következő volt:

Olasz	17.492
Magyar	2.842
Horvát	7.947
Illír	16.264
Szlóven	5.275
Német	3.492
Szerb, cseh-morva, lengyel	1.945
oláh, angol	412

Az 1900-iki népszámlálás adatai szerint tehát az olaszság kisebbségben volt, de relatív többsége a többi nyelvcsoporttal szemben jelentékeny volt, mert hiszen 17,492 olaszszal szemben akkor csak 16.264 szláv lakott.

Ma az urnak 1908-ik esztendejében a lakosság összetétele másképpen alakul s ha hiteles adataink volnának erre nézve, érdekes összehasonlítást tehetnénk s következtethetnénk a jövőre is. Előbb azonban állapítsuk meg azt a tényt, hogy Fiume lakossága 1900-tól 1905-ig jelentékenyen szaporodott. 1905-ben már 42,814 lakója van Fiumének, ma pedig már meghaladja a 46,000-et, amiből következtetni merjük, hogy Fiume lakossága, hacsak valami szerencsétlen körülmény gátat nem vet a szaporodás elé, két éven belül ötvenezerre fog emelkedni. Talán nem lesz érdektelen, ha a

szaporodást az öt év alatt szintén faji összetétel szerint állapítjuk meg. Ime az adatok. Itt sajnos csupán csak azok az adatok állnak rendelkezésünkre, amelyek a természetes szaporodás (születés, halálozás) alapján mutathatók ki. A letelepültek adatai hiányzanak s azok pontos számai csak a legközelebbi népszámlálás alkalmával tudhatók majd meg. A születés és halálozás adatai szerint 1900-tól 1905-ig Fiume népessége így szaporodott:

Olasz	917
Magyar	293
Szláv	355
Német	108
Szlóven	62
Egyéb	3

A lakosság számaránya szerint tehát a természetes szaporodás a legjelentékenyebb. Nehogy azonban félreértessünk, meg kell jegyeznünk, hogy a magyarság legnagyobbbrészt nőtlenekből áll s csak igen kevés százalék tartozik a családos emberek közzé. Azt is konstatálnunk kell, hogy a magyarság szaporodása a nagy letelepülés révén a legjelentékenyebb. Hogy ez a föltevés helyes, bizonyítja az a körülmény, hogy husz évvel ezelőtt a magyarok száma nagyon jelentéktelen volt. 1905-ig és 1905-ön túl leginkább a magyarság erősödött számban s ha ma népszámlálás volna, kiderülne, hogy Fiumében ez idő szerint majdnem hétezer ember él, ami ugyancsak tekintélyes számot jelent.

Fiume lakosságában faji összetétel szerint a legnagyobb szaporodást tehát a magyarság érte el s ha ez ebben a mederben folyik tovább, nem kell tiz esztendő s a magyarság számarányban egyenlő lesz az olaszszággal.

A fenti adatokból nem vonunk le semmiféle következtetést. A számok beszélnek s mindenki azokból állapíthatja meg, hogy bennünket magyarokat mi illet meg számbeli erőnk-höz képest, nem is szólva arról, hogy Fiume magyar föld, hogy itt magyar az ur s kivüle nem volna joga senkinek sem parancsolni. Akié a föld azé a hatalom. Sajnos mi nem így vagyunk Fiumében.

A föld, amit milliók árán emeltünk ki a tengerből, csak jog szerint a miénk, a valóságban azonban minden téren bennünket rövidítenek meg. Hogy meddig? Hát azt bajos volna még most megállapítani. A hatalom akadályoz bennünket még legparányibb jogaink gyakorlásában is. De hogy eljön még a mi időnk azt rendíthetetlenül hirdetjük.

— **Vasutépítések Dalmáciában.** A „Croatische Correspondenz” értesítése szerint Derschatta osztrák vasutminiszter hosszas tanácskozást folytatott Vukovic és Bianchini képviselőkkel a dalmát vasutak kiépítése tárgyában. A képviselők, főképpen a spalato arzanoi vonal kiépítését kívánják. A miniszter kijelentette, hogy kívánságuk a lehetőség szerint teljesülni fog, úgy szintén gondoskodni fog a Zara-ocestvoji vonal kiépítéséről is.

Hajóssztráik előtt.

Ultimátum: este 6 órára.

A Magyar-horvát hajóstársaság kapitányai tisztjei és gépészei úgy látszik nem szándékoznak kivánságaiukból engedni.

Erre vall az a körülmény, hogy az igazgatóság választ nem fogadták el, hanem kimondották, hogy ha ma este 6 óráig kivánságaiukat nem teljesítik, sztrájkba lépnek.

Tehát: amitől tartottunk, az be fog következni, hacsak az utolsó órákban békés meg-egyeztést nem sikerül teremteni.

A bérmozgalom legújabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be:

Visszautasító válasz.

A Magyar-horvát hajóstársaság a kapitányok, tisztjei és gépészek memorandumára a következő választ adta:

Az igazgatóság, miután megkapta a kapitányok és hajótisztek, illetőleg hajógépészek testületének 1908. június 28-án kelt, helyzetük javítására irányuló kérvényét, a legnapj ülése-n foglalkozott a kérdéssel, és azon elhatározásra jutott, hogy jelenleg a kérelemnek helyt nem adhat, és pedig a következő okok miatt:

Mindenek előtt megjegyzendő, hogy a támasztott igények a társaság részéről annak érdekeire és a fegyelemre nézve is veszélyes áldozatot követelnek, az igazgatóságot megfosztják tekintélyétől saját alárendeltjeivel szemben és végül, hogy az igazgatóságnak az elintézés-re határidő tüzeit ki.

A többi okok közül, amelyek jelenleg a kérdésnek behatóbb tárgyalását hátráltatják, az a körülmény is forog fenn, hogy a társaság jelenleg egy új szerződésre és tevékenységének esetleges kiterjesztésére, továbbá új gőzhajó vonalak létesítésére nézve a kormányval tárgyalásokat folytat, úgy hogy mai nap előre nem látható, hogy milyen jövő fog következni, tekintettel arra is, hogy a társaságot egyre jobban fenyegeti az osztrák kormány által a fiumei kikötő kárára támogatott verseny.

Ebből kitűnik, hogy a kérvény aláírói egészen a fentiek tudomása nélkül jártak el, nem tudván, hogy az igazgatóság a kérvényben foglalt feltételekhez hozzá nem járulhat, anélkül, hogy a társaság fennállását ne veszélyeztesse, melynek sorsa rá van bízva.

Mindenestre azonban az igazgatóság határozottan biztosíthatja a társaság személyzetét, hogy mint eddig, úgy ezentul is legalább is olyan bánásmódban fog részesülni, mint a többi ugyanilyen parti hajózást üző társaságok személyzete.

Az igazgatóság a kérelmezőknek elhamarkodott lépések elkerülését ajánlja, mert ezek első sorban a fiumei kereskedelem, azután a társaság érdekeit veszélyeztetik és ennek következtében a kérelmezők és családjaik érdekeit is.

Ezek után az igazgatóság a kérvényeket visszazármasztatja, hogy célszerűbb időben a tárgyra visszatérjen.

Fiume, 1908. július 7-én.

Az igazgatóság.

Válasz a visszautasításra.

A hajóskapitányok és gépészek testületei a visszautasító válasz tárgyalására a Bonavia-szállóban értekezletre jöttek össze, amelyen nagy számban jelentek meg a társaság alkalmazottai. A tanácskozás közel három óra hosszat tartott s a következő határozatot hozták:

Az az állítás, mintha a társaságot kivánságaink teljesítésével fennállásának veszélye fe-

nyezetné, nem igaz, mert tizenhét év alatt éppen megháromszorozta flottáját, s ez idő szerinti negyven kész és hat építés alatt álló hajóval rendelkezik, anélkül, hogy újabb tőkebefektetést, vagy hitelt vett volna igénybe; bizonyítja továbbá az ellenkezőt az, hogy a 2000 korona névértékű részvények ma 5000 koronát érnek; mi tehát megmaradunk kívánságaink mellett.

Ennek következtében elhatároztuk, hogy holnap reggel 9 órakor a hajóstársaság igazgatóságának bejelentjük az ultimátumot. E szerint: ha holnap este 6 óráig követelésünket nem teljesítik, kimondjuk a sztrájkot.

Az ultimátumot ma reggel küldöttség adta át a Magyar-horvát hajóstársaság igazgatóságának.

Az ultimátum.

A kapitányok és gépészek nagyszámu küldöttsége 9 óra után adta át az ultimátumot az igazgatóságának.

Az igazgatóság kijelentette, hogy többet nem tehet, mint amennyit a memorandumban adott válaszban följánlott. Az igazgatóság és felügyelő bizottság délelőtt 11 órakor hosszas tanácskozást kezdett, amelyen megvitatták a kapitányok, tisztek és gépészek testületének ma délután 6 órakor adandó választ.

A kapitányok és gépészek délután 6 órakor veszik át az igazgatóság üzenetét s ha az kedvezőtlen reájuk nézve, kihirdetik a sztrájkot s holnap mar nem foglalják el kijelölt helyeiket.

A kapitányok, tisztek és gépészek el vannak tökéltve arra, hogy addig küzdenek, amíg kívánságaikat a társaság meg nem adja.

Mit tesznek a fűtők?

A Magyar-horvát hajóstársaság fűtői elhatározták, hogy egyelőre munkában maradnak, ha a sztrájk kitörne, de nyomban sztrájkba lépnek ők is, mihelyt a társaság Pólából, a haditengerésztől vagy idegenből hozat kapitányokat, tiszteket és gépészeket. Ebben az esetben ők is csatlakoznak a sztrájkolókhöz, hogy azoknak küzdelmét támogassák.

A trieszti kartársak.

A trieszti fűtők és gépészek átiratot intéztek fiumei kartársaikhoz, amelyben tudatják, hogy szolidárisak velük és kívánják, hogy jogos küzdelmüket siker koronázza. Az átirat a kapitányok, tisztek és gépészek körében nagy lelkesedést keltett.

Mi lesz a forgalommal?

Ha a társaság a kívánságokat nem teljesítené, a kapitányok és gépészek már holnap megkezdik a sztrájkot. Kapitány és gépész nélkül nem indulhat egyetlen egy hajó sem utnak. Szünetelni fog a hajóforgalom mindenfelé. Abbazia és a szomszédos horvát partvidék, valamint Fiume között két hajó, a *Hrvatska* hajóstársaság „Hrvatska” és „Petar Zrinski” gőzöse fogja a forgalmat lebonyolítani.

UJDONSÁGOK.

— A horvát bán nem volt Fiumében.

Egy estlappal tegnap azt a hírt közölte, hogy Rauch Pál báró horvát bán automobiljában Fiuméba érkezett s a pénzügyigazgatóság „László” nevű kis gőzösen Zengbe utazott, honnan bejárja Lika-Krbava vármegye községeit. A hír azonban nem felel meg a valóságnak. Rauch Pál báró bán Zágrábban tartózkodik s nem jár a likai községekben. Ellenben tény, hogy a „László” gőzösen több horvát főtisztviselő utazott s úgy látszik ez ültette fel a szenzációban ritkán utazó lapot.

— **Egy rendőr és fűtő harca.** Tegnap éjjel nagy ribilliót keltett egy rendőrnek és fűtőnek az összetűzése. Zornada városi rendőr a rakparton a „Nehaj” gőzös mellett teljesített szolgálatot. A hajó egyik fűtője Knezevich János 25 éves vu yevazi illetőségű legény énekelni kezdett, mire a rendőr figyelmeztette, hogy ily késő éjjel ne háborítsa a csendet. Ezután tovább haladt, de Knezevics nem hagyta abba az éneklést. A rendőr ismételt figyelmeztetésére a fűtő egy nagy követ emelt fel s a rendőr felé akarta sújtani. A rendőr erre feléje ugrott s kardjával rávágott a merénylőre. A kard lapjával érte a fűtőt, aki ezután újból követ emelt, hogy a rendőrt megdöbálja. A rendőr előrántotta szolgálati revolverét s a levegőbe lött. A lövésre a Nehajra menekült Knezevich, akit azután ott fogtak el a rendő-

rők. Az ügyről jelentést tettek az ügyészségnek amely hatóság elleni erőszak miatt eljárást indít a fűtő ellen.

— **Vasuti vendéglő bérlése.** Holnap pénteken jár le a fiumei pályaudvari vendéglő bérbeadására kiírt pályázat. A bérlés 1908. évi augusztus 1-én kezdődik és tart ezen időponttól számítandó 5 éven át, vagyis 1913. évi július hó 31-éig. Ezen vendéglőbérléssel jár az I. és II. osztályú étteremben, továbbá a III. osztályú váróteremben való étel és italerűsítés joga. A 300 korona bántpénzzel ellátott ajánlatok tudvalevőleg a zágrábi üzletvezetőséghez nyújtandók be személyesen vagy postán e hó 10-én déli 12 óráig és mint értesülünk a mai nap délutánjáig összesen 51 ajánlatot nyújtottak be, illetve ennyien tették le a bántpénzt. A bérléért való nagy versengés annál csodálatosabb, mivel az innen induló három gyorsvonat új menetrendje nem igen kedvez a pályaudvaron való étkezésnek s így ezen üzletre a legnagyobb összeget kínáló pályázó valószínűleg alaposan rá fog fizetni.

— **Páncélos mint zálogtárgy.** Cherbourgban történt meg az a mulatságos eset, hogy a végrehajtó rávetette szemét egy büszke páncélosra, mely ott himbálódzott méltóságosan a kikötőben. Az eset úgy történt, hogy cherbourgi törvényszék 500 frank évi járadék fizetésére ítélte a tengerészeti hatóságot Leterrier arzenálunkis javára, aki munkaközben megsérült. Az adminisztráció valamely mulasztása folytán Leterrier egy ízben nem kapta meg járadékának 125 frankot tevő negyedévi részletét. Nem sokat teketóriázott, nyakára küldte a végrehajtót a tengerészeti prefektusnak, azzal a fenyegetéssel, hogy lefoglalja az arzenál kikötőjében horgonyzó „IV. Henrik” páncélos, ha azonnal pénzt nem kap. A fenyegetés hatott, a prefektus erre ész nélkül fizetett, nehogy a büszke páncélos végrehajtó kezére kerüljön.

— **Térszene.** A katona-zenekar ma este 8 és fél órakor az Adamich-téren térszenét tart. A műsor a következő: 1. Fucik — Gladiátorok belépője. 2. Auber — Részletek a „Fra Diavolo” című operából. 3. Smetana — remniszcenciák „Az eladott menyasszony” című operából. 4. Franchetti — ábránd a „Germania c. operából. 5. Prohaska — Valse renée. 6. Süfter — Niagara, induló.

— **A város jövedelme.** Azt hisszük, fölösleges bizonyítani azt a köztudomású tény, hogy Fiume városa nem gazdag s egyedüli jövedelme, ami számottevő, a fogyasztási adókból kerül ki. Az igaz, hogy itt azután nem bánik nagylelkűen a polgársággal, hanem olyan kegyetlenül számít, hogy az élelmiszerek retentően megdrágulnak s embere legyen, aki bosszankodás nélkül bírja. A fogyasztási adókat ellenőrző bizottság most terjesztette be jelentését a fogyasztási adó bevételeiről. Ebből a kimutatásból tudjuk meg, hogy az 1907-ik esztendőben 1.808,324.34 korona volt a város bevétele a fogyasztási adókból, míg az 1906-ik esztendőben 1.727,069.67 korona, tehát 81,254.67 koronával emelkedett az elmúlt esztendőben a fogyasztási adókból származó bevétel. Ezt a kétségtelenül pompás eredményt csakis a mi nyuzásunk révén érheti el. Olyan adókat ró ki a husneműekre és egyéb élelmi cikkekre, hogy retentően megdrágítja az élelmi cikkeket. Csak nemrég bizonyítottuk be számadatokkal, hogy akkora fogyasztási adót, mint aminő Fiumében létezik, sehol a kontinensen nincsen. Most, amikor ezt a horribilis bevéelt konstatáljuk, alkalomszerű volt ezt a kis városi ügyet szóvá tenni.

— **A szusáki községi választások eredménye.** Tegnap tartották meg a szomszédos Szusákon a községi választásokat, amelyek a legnagyobb rendben folytak le. A községen meg sem látszott, hogy választanak. Az 1925 választásra jogosult közül mindössze 171 adta le szavazatát. A szavazás titkos volt. Községi képviselők lettek: Bazacich Henrik, Baccich Antal, Glavan Miklós, Haramia István, Miculicich György, Ruzich György, Smoquina József, Sussanj Péter, továbbá Paicurich Kázmér, Randich Bortolo (Costrena S. Barbara) Brozovich Krisztián, Milos Vince, Sodich Konstantin dr., Sodich Ferenc (Costrena S. Lucia), Bahonich Boldizsár, Morgan József, Potocnyák Vencel, Stipanovich Bernát (Draga), Glavan Antal, Hero Mátyás (Podversice), Bacarcich Károly dr., Matkovich Ferenc (Terszatto), Rabki András dr. és Ruzich Antal (Szusák). A pol-

gármestert az új képviselőtestületi fogja megválasztani. A hangulatból következtetve Baccich Henrik volt polgármester megválasztása nem lesz egyhangú, mert Ruzich Györgyöt is jelölik.

— **A központi választási bizottság** szombaton délben a városháza kisebb tanácstermében ülést tart, amelyen az 1908. évi választói névjegyzék ellen beadott felszólamlásokat fogják tárgyalni.

— **A kikötőből.** *Julius 9.* Érkezett: „Melpomene” osztrák gőzös Santosból 550 zsák kávéval; „Persia” osztrák gőzös Kobeből 17,061 zsák rizs, 600 zsák bors, 4850 zsák dió, 1318 zsák mag, 150 bál cassia, 1140 drb réz, 200 bál gyapot szállítmánnyal. Indult: „Tisza” magyar gőzös Marseilleba 30 tonna vegyes áruval és 170 tonna fával; „Castore” osztrák gőzös Szmirnába 210 tonna cukorral, 90 tonna vegyes áruval és 40 tonna fával; „Congo” angol gőzös Londonba 320 tonna liszttel, 30 tonna vegyes áruval és 65 tonna fával; „Persian” angol gőzös Liverpoolba 100 tonna cukorral és 20 tonna vegyes áruval; „Alpha” német gőzös üresen.

— **Dinamittal játszó gyermekek.** Tegnap délután Usnio Antal 6 éves és Milauz Natale 5 éves gyermekek a scurignei uton dinamittal játszottak s az egyik darabbal löni akartak. A dinamit erős robbanása következtében a két gyermek súlyosan megsebesült. A kórházba szállították őket.

— **Fenicse színház.** Ma este Sartene egy felvonásos drámája „A köröm”, utána pedig Ciacossa kitaláló alkotása, a Fiumében ismert „Szomorú szerelmek” kerül színre.

— **Egy Adria-gőzös dockban.** Az Adria hajóstársaság „Báró Fejérváry” gőzöse, amely hosszabb idő óta a rossz hajózási konjunktúra miatt le volt szerelve, tegnap Trieszbe indult, ahol dockban javítómunkálatokat fognak rajta végezni.

— **Új konzervgyár Fiumében.** Vetter von der Lilie Móríc gróf elnöklete alatt tegnapelőtt tartották meg Fiumében a Litorale Első Tengerparti Konzervgyár r. t. alakuló közgyűlését. Az igazgatóság a következőképpen alakult meg: Elnök Szapáry Pál gróf volt fiumei kormányzó, igazgatósági tagok: Vetter von der Lilie gróf, Láriscs-Mönnich János gróf, Beth József dr., Mizzan Adrián és Pfau Jakab. A társaság, amelynek részvénytőkéje 800,000 koronát tesz ki, állami támogatásban is részesül és mindennemű gyümölcs és halfaj konzerválásával fog foglalkozni. A vállalat kereskedelmi igazgatója Pfau Jakab lesz.

— **Az Adria új szerződése.** Több ízben megírtuk, hogy a kereskedelmi kormány tárgyalásokat folytat az Adria m. ki. tengerhajózási társaság igazgatóságával az 1911-ben lejárt szerződésnek meghosszabbítása dolgában. A terv az, hogy a szerződés érvényét 1920-ig meghosszabbítja a kormány, melynek fejében az Adria jelentékeny értékű beruházásokat hajlandó tenni. Ugy tudjuk, hogy a kormány elfogadta az Adria képviselőinek az állásponjtját és hajlandó a szerződést lejártá előtt meghosszabbítani. A tárgyalások már igen előrehaladott stádiumban vannak, annak befejezése azonban csak őszre várható, mert addigra a tárgyalásokat felfüggesztették. Valószínű, hogy az új szerződést a kormány már az őszi ülésszak elején előterjesztheti.

— **A fogak és száj tisztántartása, ápolása** nem pusztán a jóízűségnek, vagy kozmetikai okoknak a követelménye, hanem egészségünk fenntartására irányuló kötelességünk. A fogak és a száj ápolására szolgáló szereknek két fontos tulajdonsággal kell bírniok: először hogy alkalmasak legyenek a fogak és a száj tökéletes megtisztítására, másodsor, hogy a szájüreg fertőtlenítése által a száj üregen át a belső szervezetbe törekvő baktériumoknak káros hatását megsemmisítsék. E két tulajdonságot tökéletesen egyedül csak a *Brázy-féle Kalogén sósborszesz fogkrém* egyesíti magában.

— **A Magyar Kör Cabaret estéje.** A Fiumei Magyar Kör nagyszabású Cabaret-est rendezésére készül. A kör vezetősege felkéri mindazokat, akik szerepelni óhajtanak, hogy szándékukról értesitse. A Cabaret-est idejét még nem állapították meg.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

Előfizetési felhívás.

Julius 1-re új előfizetést nyitottunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen magyar napilapja s a közelmúlt eseményei után méltán számíthat minden fiumei magyar ember támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a kötelességét, amelylyel minden magyar ember a magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja az országnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, annál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „

„A TENGERPART” kiadóhivatala.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Távirat ◀ Telefon.

A főrendiház ülése.

BUDAPEST, július 9. A főrendiház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen három javaslatot fognak elintézni. A főrendiház sürgősen letárgyalja a javaslatokat s még délelőtt átteszi üzenetét képviselőházhoz. Ez azért fontos, mert a végrehajtási törvényjavaslat: kiegészítését fogja tartalmazni.

Új pártalakulás.

BÉCS, jul. 9. A „Mittagsblatt” értesülése szerint Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi útja nemcsak a folyó ügyekkel van összefüggésben, hanem óriási politikai jelentőséggel bír. Új pártalakulásról léssen szó, amely öszszel lesz aktuális. Az akció s az új pártalakulás útjának egyengetése már most folyik s a miniszterelnököt Aehrenthal báró külügyminiszter támogatja az udvarnál. Ugyanaz a lap közli, hogy a választói törvény kész s az *pluralis alapon oldja meg a kérdést*. E szerint vagyoni cenzus és a diploma értéke fog érvényesülni. Ezzel a rendszerrel akarják megvédeni a magyar szupremáciát s ezért fészkelődnek a nemzetiségek.

Hadihajóink útja.

BÉCS, jul. 9. Távirati jelentés szerint az „Albatros” és „Nantilus” hadihajóink ma Corfuba érkeztek s négy napig ott maradnak; a „Kaiserin Elisabeth” hadihajó tegnap Nupliába érkezett, ahol három napig fog időzni. A hajókon minden rendben.

A bányamérnök gyilkosa.

PRIGYIVEGYE, jul. 9. Remenyik Károly salgótarjáni bányamérnök gyilkosát, Kracsu János bányászot ma hallgatta ki a vizsgálóbíró. A gyilkos hidegvérrel vallotta, hogy tettét előre megfontolt szándékkal tette s amikor tudtul adták neki, hogy Remenyik meghalt, azt hangoztatta, hogy örül n ki.

A budapesti nagy tűz.

Hatósági vizsgálat.

BUDAPEST, jul. 9. A budapesti Kovald féle gyári tűzkatasztrófa ügyében a vizsgálat megindult. Eddig hat tanút hallgattak ki. A tűz úgy keletkezett, hogy egy munkás gyufát dobott el, amely tüzet fogott. Ilyen módon 2—3 héttel ezelőtt is keletkezett tűz, amelyet idejében sikerült eloltani.

A betegek állapota.

BUDAPEST, jul. 9. A sebesültek állapota javult. A Rókus kórházban több ember látogatja a szerencsétlenül jártakat. Megállapították, hogy állapotuk nem olyan súlyos, mint első pillanatban gondolták. A sebesültek a rémületől veszítették el eszméletüket. A legaggasztóbb Kohn Margit munkásleány állapota, de az orvosok remélik, hogy ő is életben marad.

Főispán és hírlapíró.

ESZTERGOM, jul. 9. Csabai Pál esztergomi főispán a mai közgyűlésen kiutasította a teremből Mihali Géza hírlapírót. Mihali tiltakozott ez ellen, mire a főispán kijelentette, hogy ha dolgozni akar vonuljon a karzatra a közönség közé. Mihali újból tiltakozott a terrorizmus ellen, de a főispán sértő rélyessége miatt elhagyta a termet. Csabai Sándor főispán viselkedése nagy megbotránkozást kelt, mert köztudomású, hogy bosszút akart állni Mihalin, aki lapjában a minap támadó cikket irt elene.

Leszakadt hid.

KÖLN, jul. 9. Az egyik Rajna-híd leszakadt. Tízennégy ember a vízbefult.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak fiumei osztálymérnöksége pályázatot hirdet a köolajkikötőben levő 2 épület bontatási munkára. Közlebbi feltételek az államvasutak fiumei osztálymérnökségénél (Corsia Deák 3. szám nyerhetők.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

Kerestetik lakás,

mely áll két nagy szoba, fürdőszoba s mellékhelyiségekből. Ajánlatok Abbaziába a Villa Graeffehez címzendők.

VENDÉGLŐ

a „FEHÉR HATTYUHOZ”

Fiume Via Serpentina 24.

Izletes magyar ételek, mindenkor friss sör s jó borok. Szép tengeri kilátás. Szobák s ágyak kiadók.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Halál a poloskákra !!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

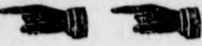
„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

V. évfolyam!

V. évfolyam!

Magyar Általános Hitelbank Fiumei Fiókja.

Központ: Budapest. **Fiókok:** Brassó, Debrecen, Győr, Kassa, Kecskemét, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka, Temesvár.

Alaptőke 60 millió kor.

  Tartalékok 35 millió.

Elfogad betéteket takarékkönyvecskére és folyó számlára a legelőnyösebb feltételek mellett.

Leszámitol bel- és külföldi váltókat és elfogad ilyeneket behajtásra.

Vesz és elad mindennemű értékpapírokat, külföldi váltókat és idegen pénznemeket s előnyösen effektuál mindennemű megbízást a bel- és külföldi tőzsdéken.

Bevált szelvényeket és kisorsolt értékpapírokat.

Előleget nyújt értékpapírokra és árukra.

Elfogad értékpapírokat megőrzésre és kezelésre és ajánlja tűzbiztos pánccsokrény-fiókjait (safe deposit).

Kiállít hitelleveleket a bel- és külföld minden nagyobb piacára.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Tejjes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

MIRAMARE NAGYSZÁLLÓ

 CIRKVENICÁN.

Nyári és téli üdülőhely és tengeri fürdő.

A szálloda közvetlenül a tengerparton,
— a fürdő közelében fekszik. —

Modern berendezés. — Kávéház és étteremmel.

Lift. — Villanyvilágítás. — Olvasó terem.

Hidegvizgyógyintézet. — Meleg házi fürdők.

Figyelmes kiszolgálás

Mérsékelt árak.

A **DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak**
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csmege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Kombinál villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.

Ez árakban befoglaltatik a villamos vasut oda-vissza, az omnibus, a fürdés és a fehérnemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.— kor., népkerttől 5.— kor.
Gyermekeknek: " " 4.40 kor., " " 3.40 kor.

Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzainál és a fürdőpenztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasú vízvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitűnő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

Bonbonnière Möve

—
Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Esténként nemzetközi varieté- előadások kizárólag elsörendű művészi erők felléptével.

—
Kitűnő szellőztetés.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hullás ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).
és minden drogériában és fodrászüzletben.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok.
Mérsékelt árak.

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón ad el férfi- női- és gyermek cipőket
Szekulesz Sándor japán és kínai áruház
FIUME, Via Alessandrina I.

„NARODNI DOM“

Liburnia szálló és penzió

Voloszka Abbazia

Minden kényelemmel berendezet szobák tengeri kilátással, villanyvilágítással stb. Hegyi forrasú vízvezeték, fürdők a házban.

A vendéglőben kitűnő konyha s kifogástalan italok.

STRIGA v. DRAGICA
magy. állami nyug. főerdész neje.

ABBAZIA-VOLOSKA

DENK PENZIÓ.

Legfinomabb családi otthon közvetlenül a tenger partján, pormentes zajtalan hely, üdülőknek és lábadozóknak igen alkalmas. Remek tengeri fürdő közvetlen közelben. Kitűnő konyha. Penzió 7 koronától feljebb.

Prospektus kívánatra.

Grand Hotel Zehentner

elsőrangú szálló és penzió

ABBAZIA

szemben a mólóval.

52 szoba. Tengeri és édesvíz fürdők a házban. Villamos világítás. Cukrászda.
Klubbhelyiség.

Hirdetéseket és előfizetéseket felvesz

„A Tengerpart“

kiadóhivatala.

Vicolo dell'Ospedale Wurzer ház I. em.

Telefon 229.